

Ἐποδός ε'.

καὶ καταξίωσον τιμῆς
 τὸν ἄνδρα τὸν λαβόντα
 ἐν ἀγωνίσματι πυγμῆς
 τὸ ἄθλον τῆς εὐκλείας
 καὶ τῆς ἰδίας ἀρετῆς τὴν ἀριεὶαν εὐρόντα
 καὶ τῆς φιλοτιμίας
 ναί, ποίει τοῦτον δεδαστόν
 καὶ ἐν τῷ κύκλῳ τῶν ἀστῶν
 καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς ξένοισι,
 διότι οὕτως τὴν ὁδὸν βαδίζει τὴν εὐθείαν
 τὴν εἰς τὴν ὕβριν ἀπεχθὴ καὶ εἰς τὴν ἀδοκίαν,
 σοφίας κάτοχος ὀρθῆς, σαφὲς δεδιδαγμένης
 ἐπὶ προγόνων συνετῶν, ἐπ' ἀγαθῶν γονέων.
 Μῦ, Ζεῦ, τοῦ Καλλιόνακτος τὸ σπέρμα τὸ γενναῖον,
 τοῦ ἔχοντος κοινὸν
 γενάρχην καὶ κλεινὸν
 τὸν Ἑρατον, μὴ ἄδοξον ἐν ἀφανείᾳ τήρει
 ναί, σήμερον ἀγάζεται ἐν εὐφροσύνῃ πλήρει
 καὶ μετ' εὐοχιῶν
 τῇ βοηθείᾳ τῶν τριῶν
 καλλίστων θυγατέρων σου, τῶν εὐκλειῶν Χαρίτων,
 ἢ πόδας τῶν Ῥοδίων
 ἀλλ' ἄσπετα τὰ πρῶτα καὶ τῶν εὐτυχιῶν
 τῶν οὐρανοδορῶν,
 καὶ μῦθους ἐν μῇ στιγμή ἐπέρχεται ἄλλοιόν
 ἀνέμου βέβη', ἀντίθετον τῶν ἄλλοτε πνοῶν.

ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ Δ. ΒΑΛΒΗΣ

ΚΡΙΤΙΚΑΙ ΤΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΟΥ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

■

Ἐν τῇ πέμπτῃ τῆς μεταφράσεως ἀντιστροφῇ ὑπάρχουσιν οἱ ἑξῆς
 στίχοι :

καὶ τὰ τῶν Βοιωτίων
 ἀγόνων ἄλλα νόμιμα περὶ τιμῶν ὁμοῖον.
 Τὸ καίμενον φέρει :
 ἀγῶνες τ' ἔννομοι
 Βοιωτίων,

κατὰ δὲ τὴν παραδεδομένην ταύτην γραφὴν τὸ μὲν ἐπιθετὸν Βοιωτίων
 καίται ἀντὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ Βοιωτῶν (*Rumpel Lexicon Pindari-*
cum ἐν τῇ λ.), ὅπερ ὁμῶς ἄλλαχού περὶ τῷ Πινδάρῳ δὲν ἀπαντᾷ,
 τὸ δὲ ἔννομοι διαφόρως ἐρμηνεύεται. — αἱ σὺν ἑθῶς κατὰ τοὺς νόμους

τελούμενοι» (Σχολ.) ἢ ἐγχώριοι, einheimisch, κατὰ τὸν Mezger (Pindars Siegeslieder σελ. 444), παραβάλλοντα τὸ ἐν Πυθ. ΙΑ', 7 ἐπίνομον. Νομίζομεν ὅτι ὁ ποιητὴς ἔγραψεν

ἀγώνων τ' ἔννομα

Βοιωτίων,

ἦτοι τὰ ἔννομα (—τὰ νόμιμα) τῶν Βοιωτικῶν ἀγώνων, δηλαδὴ τὰ ἐν τοῖς Βοιωτικοῖς ἀγῶσι νενομισμένα ἔπαθλα. Πρβ. Ἀπόσπ. 215 [152]: «Ἄλλα δ' ἄλλοισιν νόμιμα, σφετέραν δ' αἰνεῖ δίκαν ἕκαστος».

Ἀμέσως μετὰ τοὺς στίχους

ἀγῶνες τ' ἔννομοι

Βοιωτίων

ἐν τῷ κειμένῳ φέρεται (κατὰ τὴν μεγάλην ἔκδοσιν τοῦ Christ) ὁ ἀκόλουθος στίχος:

Αἶγινα Πελλάννα τε νικῶνθ' ἐξάκις.

Ἡ παραδεδομένη δ' ὁμῶς γραφὴ εἶνε

Πελλάννα τ' Αἶγινα τε νικῶνθ' ἐξάκις,

ἣτις ὁμολογουμένως εἶνε ἡμαρτημένη, ὅτε ἀντιξοῦσα τῷ μέτρῳ. Ἀλλὰ καὶ ἡ εὐχερὴς διὰ τῆς προτάξεως τοῦ Αἶγινα καὶ τῆς ἀπαλείψεως τοῦ τ' διόρθωσις εἶνε σφόδρα καθ' ἡμᾶς δυσπαραδέκτος, οὐ μόνον διότι ἐξοβελίζεται τὸ τ', ἀλλὰ καὶ διότι ὁ ποιητὴς γινώσκει μόνον τὸν τύπον Πέλλανᾶ (Ὁλ. ΙΓ', 109) καὶ οὐχὶ καὶ τὸν τύπον Πέλλανᾶ. Νομίζομεν ὅτι ὁ ποιητὴς ἔγραψε

Πέλλανᾶ τ' αἰπεινὰ πονήσανθ' ἐξάκις.

Ὅτι τὸ Αἶγινα καὶ τὸ Αἰπεινα οὐδὲν σχεδὸν ἀλλήλων παλαιογραφικῶς διαφέρουσιν, εἶνε πρόδηλον· ὅτι δὲ καὶ τὸ ΠΟΝΗCΑΝΘ' ἡδύνατο νὰ μεταβληθῇ εἰς ΤΕΝΙΚΩΝΘ' (=τε νικῶνθ'), οὐδεὶς βεβαίως περὶ τὰ τοιαῦτά πως ἔμπειρος δύναται ν' ἀρνηθῇ. Τὸ πονήσαντα ἰσοδυναμεῖ τῷ ἀγωνισάμενον (ἴδε Rumpel ἔ. ἀ. ἐν ταῖς λλ. πονέω καὶ πόνος) καὶ ἐνταῦθα τῷ νικήσαντα. Ὅτι δὲ ἡ Ἀχαϊκὴ Πέλλα (διότι ὑπῆρχε καὶ Λακωνικὴ Πέλλα. Περσ. III, 1, 4. 21, 2.) ἦτο αἰπεινή, διδάσκει ἐν τοῖς Ἀχαϊκοῖς ὁ Περσάνιος (VII, 27, 1): «Πελληνεῦσι δὲ ἡ πόλις ἐστὶν ἐπὶ λόφου κατὰ ἄκραν τὴν κορυφὴν εἰς ὅξυ ἀνεστηκότας. τοῦτο μὲν δὴ ἀπότομον καὶ δι' αὐτό ἐστιν ἀοίκητον· τῷ δὲ χθαμαλωτέρῳ πεπόλισται· σφισιν οὐ συνεχὴς ἡ πόλις, ἐς δὲ μοίρας νεμεμημένη δύο ὑπὸ τῆς ἄκρας μεταξὺ ἀνεχούσης».

Ἐν τῇ τελευταίᾳ τῆς μεταφράσεως ἐπιφθῶ ὑπάρχουσιν οἱ στίχοι :

Μῆ, Ζεῦ, τοῦ Καλλιάνακτος τὸ σπέρμα τὸ γενναῖον,
 τοῦ ἔχοντος κοινὸν
 γενάρχην καὶ κλεινὸν
 τὸν Ἑρατον, μὴ ἄδοξον ἐν ἀφανείᾳ τήρει
 ναί, σήμερον ἀγάλλεται ἐν εὐφροσύνῃ πλήρει
 καὶ μετ' εὐωχιῶν
 τῇ βοηθείᾳ τῶν τριῶν
 καλλίστων θυγατέρων σου, τῶν εὐκλειῶν Χαρίτων,
 ἢ πόλιν τῶν Ῥοδίων.

Ἡ παραδεδομένη τοῦ κειμένου γραφὴ ἐν τοῖς στίχοις τούτοις κατὰ τὴν προμνημονευθεῖσαν ἔκδοσιν τοῦ Christ εἶνε ἡ ἀκόλουθος :

μὴ κρύπτε κοινὸν
 σπέρμ' ἀπὸ Καλλιάνακτος Ἑρατιδᾶν τοι σὺν χαρίτεσσιν ἔχει
 θαλίᾳς καὶ πόλιν.

Ἀλλὰ παράδοξος εἶνε ἡ μνεία δύο γεναρχῶν, τοῦ μὲν ἐγγυτέρου, τοῦ Καλλιάνακτος, τοῦ δὲ μᾶλλον ἀπομακρυσμένου, τοῦ Ἑράτου, ἐν δύο συνεχομέναις προτάσεσι, περὶ τῆς αὐτῆς ποιουμέναις λόγον οἰκογενείας, τῆς τοῦ Δικγόρου. Νομίζομεν ὅτι ὁ ποιητὴς ἔγραψε :

μὴ κρύπτε κοινὸν
 σπέρμ' ἀπὸ Καλλιάνακτος Ἑρατιδᾶν καὶ σὺν Χαρίτεσσιν ἔχει
 θαλίᾳς καὶ πόλιν.

Τὸ τεαῖς ἀποτελεῖ κατὰ συνίτησιν μίαν μακρὰν συλλαβὴν ὡς ἐν Ἰσθμ. Ζ' (Σ'), 50. (Πρβ. καὶ Νέρ. Δ', 78, ὅπου ὡσαύτως τὸ τεὰν ἀποτελεῖ κατὰ συνίτησιν μίαν συλλαβὴν.) Τὸ δὲ «τεαῖς σὺν Χαρίτεσσιν» σημαίνει «τῇ βοηθείᾳ τῶν τῶν Χαρίτων (ὦ Ζεῦ)». Ἀποκαλοῦνται δὲ οὕτως («τεαῖς») αἱ Χάριτες ὡς θυγατέρες τοῦ Διὸς (Ὀλ. ΙΔ', 12—13: «θεῶν κρατίστου παῖδες»). Ὁμοίως ἐν Ὀλ. Δ', 1—3 ὁ ποιητὴς εἶπε :

καὶ γὰρ ὦραι (Ζεῦ)
 ὑπὸ ποικιλοφύρμιγγος ἀοιδᾶς
 ἐλισσόμεναι μ' ἔπεμψαν
 ὑψηλοτάτων μάρτυρ' ἀέθλων.

Εἰς τοῦτο δὲ τὸ χωρίον ὁ μέγας Boeckh (Τόμ. Β', μέρ. 6', σελ. 144) ποιεῖται τὴν παρατήρησιν τήνδε: *Horae deae sunt h. l. non tempestates simpliciter: nam τεαῖ ὦραι dicuntur, quippe Iovis et Themidis filiae, atque ἐλισσόμεναι, quod est de salutatione: Gedikius quum horas diei intelligeret, nescivit hanc vocis ὥρων vim ea aetate nondum cognitam fuisse, quae utrum Platonis temporibus primum nata sit an postea demum, adhuc ambiguum est. Ἀλλὰ περὶ τοῦ χωρίου τούτου θὰ διαλλάξωμεν ἀκριδέστερον ἀλλαχοῦ.*